

31 Ιανουαρίου, 1991

[ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΧΡΥΣΩ ΑΝΤΩΝΙΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 161/90).

Ο *Περί Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου (Εισαγωγή Φοιτητών) Νόμος του 1986 (Ν. 87/86)* — Άρθρο 3 — Αρμόδιο όργανο για να καθορίσει τον αριθμό των εισακτέων φοιτητών για κάθε ακαδημαϊκό έτος είναι το Υπουργικό Συμβούλιο — Υπέρβαση εξουσίας από το Υπουργείο Παιδείας στην κριθείσα περίπτωση. 5

Διοικητική Πράξη — Ανάκληση παράνομων διοικητικών πράξεων — Επιτρέπεται εφόσον γίνει σε εύλογο χρονικό διάστημα που κρίνεται από τις περιστάσεις — Δυνατή η ανάκληση και μετά την παρέλευση εύλογου χρόνου — Προϋποθέσεις.

Διοικητική Πράξη — Ανάκληση — Αρμόδιο είναι το όργανο που είναι αρμόδιο και για την έκδοση της πράξης — Δυνατή όμως η ανάκληση και από το όργανο που αναρμοδίως εξέδωσε την πράξη. 10

Στις 2 Φεβρουαρίου 1990 εγκρίθηκε από τον καθ' ου η αίτηση 3 αίτηση της αιτήτριας να μεταγραφεί από τον κλαδο Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου, όπου φοιτούσε, στον κλαδο Δασκάλων με βάση και το προηγούμενο που είχε δημιουργηθεί με την περίπτωση άλλης σπουδαστριας που είχε υποβάλει παρόμοια αίτηση και η οποία είχε επίσης εγκριθεί. Η απόφαση αυτή αναλήφθηκε στις 24 Φεβρουαρίου του ίδιου έτους ενόψει της αντίδρασης του τύπου που κατηγορούσε το Υπουργείο Παιδείας για ευνουκρατία και παρανομία αλλά και λόγω του μεγάλου αριθμού ανάλογων αιτήσεων για μεταγραφή από άλλες σπουδαστριες του κλάδου Νηπιαγωγών. Η ανακλητική απόφαση απετέλεσε το αντικείμενο της προσφυγής. 15 20

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

5 1. Η ανακληθείσα πράξη ήταν παράνομη γιατί εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 3 του Νόμου αρ. 87 του 1986 που απονέμει την αρμοδιότητα ορισμού των εισακτέων φοιτητών στην Παιδαγωγική Ακαδημία στο Υπουργικό Συμβούλιο. Άρα το Υπουργείο Παιδείας αύξησε τον αριθμό αυτόν με την απόφαση για μεταγραφή της αιτήτριας καθ' υπέρβαση εξουσίας και χωρίς την αναγκαία αρμοδιότητα.

10 2. Η ανάκληση έγινε σύμφωνα με τις αρχές του διοικητικού δικαίου που διέπουν την ανάκληση παράνομων διοικητικών πράξεων και έχουν υιοθετηθεί από την νομολογία αφού και ο χρόνος των 22 ημερών που παρέλευσε έως την ανάκληση είναι τόσο σύντομος ώστε μόνο εύλογος μπορεί να χαρακτηριστεί. Από την νομολογία επίσης προκύπτει ότι και το όργανο που εξέδωσε πράξη αναρμοδίως μπορεί να την ανακαλέσει.

15 3. Παρά το γεγονός ότι ο ισχυρισμός περί ελλείψεως επαρκούς αιτιολογίας περιέχεται μόνον στην απαντητική γραπτή αγόρευση της αιτήτριας και κατά συνέπεια θα έπρεπε να θεωρηθεί ότι έχει εγκαταλειφθεί και ορθά δεν υπάρχει αντίκρουση γι' αυτόν στην γραπτή αγόρευση των καθ' ων η αίτηση αλλά και παρά το γεγονός ότι ο λόγος αυτός δεν συγκαταλέγεται σε εκείνους που το Δικαστήριο έχει δικαίωμα να εγείρει και αποφασίσει με δική του πρωτοβουλία, το Δικαστήριο είναι της γνώμης ότι ούτε ο λόγος αυτός ευσταθεί. Από τα περιστατικά που βρίσκονται στο διοικητικό φάκελο της παρούσας υπόθεσης, που είναι αδιαμφισβήτητα, προκύπτει καθαρά ότι η ανακληθείσα απόφαση είναι παράνομη και το γεγονός αυτό παρέχει την απαιτούμενη επαρκή αιτιολογία για την νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

30 **Αναφερόμενες υποθέσεις:**

Χαραλαμπίδης ν. Δημοκρατίας, 1964 Α.Α.Δ. 326.

Γιάγκου και άλλος ν. Δημοκρατίας (1976) 3 Α.Α.Δ. 101.

Αντρέου ν. Δημοκρατίας (1985) 3 Α.Α.Δ. 809.

Θεοδούλου ν. Δημοκρατίας (Προσφυγή Αρ. 949/89 ημερ. 27.11.90).

35 **Προσφυγή.**

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία ανακάλεσαν την έγκριση που δόθηκε στην αιτήτρια για μεταπήδηση από τον κλάδο Νηπιαγωγών

στον κλάδο Δασκάλων της Παιδαγωγικής Ακαδημίας.

N. Παπαμιλιτιάδους, για την αιτήτρια.

E. Λοιζίδου (Κα.), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 5

Ο Δικαστής κ. Πογιατζής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ: Η Αιτήτρια είναι σπουδάστρια της Παιδαγωγικής Ακαδημίας στον κλάδο Νηπιαγωγών. Όταν διαδραματιζόνταν τα γεγονότα που οδήγησαν στην παρούσα διαδικασία, βρισκόταν στο δεύτερο έτος των σπουδών της. Μαζί της φοιτούσε και η Έλενα Μακρίδου η οποία στις 11 Σεπτεμβρίου 1989 απεύθυνε επιστολή στο Διευθυντή Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας, με αίτημα τη μεταγραφή της από τον κλάδο Νηπιαγωγών στον κλάδο Δασκάλων. Το αίτημα της εξετάστηκε και εγκρίθηκε. Στις 30 Ιανουαρίου 1990 παρόμοια ακριβώς αίτηση υπέβαλε και η Αιτήτρια, η οποία εγκρίθηκε τάχιστα με βάση το προηγούμενο που είχε δημιουργηθεί με την περίπτωση της Έλενας Μακρίδου. Η έγκριση περιέχεται στην επιστολή του κ. Ε. Φιλιππίδη, Διευθυντή Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης προς την Αιτήτρια, ημερομηνίας 2 Φεβρουαρίου 1990, στην οποία αναφέρονται τα εξής:

"Εγκρίνεται η μεταπήδησή σας στον Κλάδο Δασκάλων, νοουμένου ότι η Παιδαγωγική Ακαδημία θα μπορεί να καταρτίσει για σας ειδικό πρόγραμμα για συμπλήρωση των μαθημάτων του Κλάδου Δασκάλων που δεν έχετε παρακολουθήσει και το οποίο πρόγραμμα, που θα ενταχθεί μέσα στα συνήθη προγράμματα των κανονικών σπουδαστών, θα περιλαμβάνει ένα πρόσθετο εξάμηνο κατά το ακαδημαϊκό έτος 1991-92."

Ακολούθησαν δημοσιεύματα στον ημερήσιο τύπο με τα οποία επεκρίνετο με δριμύτητα το Υπουργείο Παιδείας για την ευνοιοκρατική, όπως τη χαρακτήριζαν, μεταχείρι-

ση των δύο φοιτητριών και στα οποία προβαλλόταν ο ισχυρισμός ότι η μεταγραφή τους στον κλάδο Δασκάλων ήταν επίσης παράνομη, εφόσον αποκλειστική εξουσία καθορισμού του αριθμού των θέσεων κατ' έτος στους δύο κλάδους της Ακαδημίας έχει, σύμφωνα με το νόμο, το Υπουργικό Συμβούλιο και όχι το Υπουργείο Παιδείας. Ταυτόχρονα άρχισε να υποβάλλεται στο Υπουργείο Παιδείας μεγάλος αριθμός αιτήσεων από δευτεροετείς σπουδάστριες του κλάδου Νηπιαγωγών οι οποίες, επικαλούμενες τις δύο προηγούμενες περιπτώσεις, ζητούσαν επίσης να μεταγραφούν στον κλάδο Δασκάλων. Επειδή το Υπουργείο δεν μπορούσε, για διάφορους λόγους, να ικανοποιήσει τις αιτήσεις αυτές, έκρινε σκόπιμο να τις απορρίψει και επίσης να ανακαλέσει την έγκριση που είχε δώσει στην Έλενα Μακρίδου και στην Αιτήτρια, με βάση την οποία οι δύο αυτές σπουδάστριες είχαν ήδη αρχίσει τη φοίτησή τους στον κλάδο Δασκάλων. Στις 24 Φεβρουαρίου ο Διευθυντής Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης επέδωσε στην Αιτήτρια την ακόλουθη επιστολή:

20 "Σε συνέχεια επιστολής μου με τα στοιχεία Υ.Π. 218/68/18Α, ημερομηνίας 2 Φεβρουαρίου 1990 σας πληροφορώ ότι αρμοδίως ανακαλείται η έγκριση που σας δόθηκε για μεταπήδηση από τον κλάδο Νηπιαγωγών στον κλάδο Δασκάλων της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου".

Εναντίον της απόφασης του Υπουργείου Παιδείας που περιέχεται στην πιο πάνω επιστολή στρέφεται η παρούσα προσφυγή η οποία βασίζεται στα ακόλουθα νομικά σημεία:

30 "α) Η πιο πάνω απόφαση ανάκλησης πάσχει διότι ο Καθ' ου η Αίτησης 3 και/ή οι Καθ' ων η Αίτηση 1 και 2 ενήργησαν βιαστικά αυθαίρετα και αντίθετα προς το Νόμο, την ίση μεταχείριση και το δημόσιο συμφέρον.

35 β) Η απόφαση αυτή λήφθηκε χωρίς την αναγκαία έρευνα και/ή παρατύπια και/ή κατόπιν πίεσεως ή πλάτης.

γ) Η απόφαση λήφθηκε με διαδικασία που προηγήθηκε, που πάσχει νομικά επειδή στηρίχθηκε σε γεγονότα και/ή ανώνυμα δημοσιεύματα που δεν έπρεπε να ληφθούν υπόψη και/ή σε υποβολιμαίες ενέργειες αγνώστων και/ή εκτός αρμοδιότητας των Καθ' ων η Αίτηση και/ή του Νόμου και/ή είναι αποτέλεσμα αδικαιολόγητης αιφνίδιας μεταβολής γνώμης των και/ή τιμωρητικής ενέργειας των και/ή άλλωσπως εναντίον της Αιτήτριας.

5

δ) Η απόφαση είναι προϊόν αλλότριου σκοπού και παραβιάζει και/ή καταστρέφει κτημένα και/ή επανακτηθέντα δικαιώματα και προσόντα της Αιτήτριας και τους κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης.

10

ε) Η απόφαση πάσχει λόγω πλάνης περί τα πράγματα και το Νόμο.

στ) Η απόφαση είναι τελείως αναιτιολόγητη και/ή στερείται της δέουσας αιτιολογίας.

15

Οι Καθ' ων η Αίτηση ισχυρίζονται στην Ένστασή τους ότι η ανακληθείσα απόφαση ήταν παράνομη γιατί λήφθηκε από αναρμόδιο όργανο και ότι η προσβαλλόμενη απόφαση για την ανάκληση της λήφθηκε έγκαιρα και σύμφωνα με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου που διέπουν το θέμα.

20

Στη γραπτή του αγόρευση που ακολούθησε, το μόνο νομικό σημείο το οποίο ανέπτυξε ο ευπαίδευτος δικηγόρος της Αιτήτριας είναι το ερώτημα κατά πόσο η ανακληθείσα απόφαση ήταν παράνομη ή όχι και κατά πόσο η ανάκληση της αντιβαίνει προς τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου ή όχι. Η εισήγηση του κ. Παπαμιλιτιάδους επί του προκειμένου είναι ότι η μεταγραφή των σπουδαστών και σπουδαστριών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας από τον κλάδο Νηπιαγωγών στον κλάδο Δασκάλων εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας το οποίο νόμιμα έλαβε την ανακληθείσα απόφαση η οποία ήταν ευμενής για την Αιτήτρια και ότι η ανάκλησή της παραβιάζει κεκτημένα δικαιώματά της και είναι παράνομη

25

30

35

και άκυρη.

- 5 Στη γραπτή της αγόρευση η ευπαιδευτη δικηγόρος των Καθ' ων η Αίτηση περιορίστηκε στην αντίκρουση του πιο πάνω μοναδικού ισχυρισμού του δικηγόρου της Αιτήτριας. Η εισήγηση της επι του προκειμένου είναι ότι η ανακληθείσα απόφαση παραβιάζει την πρόνοια του άρθρου 3 του περί Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου (Εισαγωγή Φοιτητών) Νόμου του 1986 (Νόμος αρ. 87 του 1986),
- 10 ότι το Υπουργείο Παιδείας δεν είχε αρμοδιότητα να την εκδώσει και είναι, ως εκ τούτου, παράνομη, ότι ανακληθήκε μέσα σε εύλογο χρόνο και ότι η ανάκληση της ήταν πράξη επιτρεπτή, επιβεβλημένη και νόμιμη παρά το γεγονός ότι έγινε από το ίδιο αναρμόδιο όργανο και είχε παράνομα εκδώσει την ανακληθείσα πράξη.
- 15 Προκύπτει από τα πιο πάνω ότι το πρώτο και βασικό ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι κατά πόσο η ανακληθείσα πράξη της 2ας Φεβρουαρίου 1990 ήταν παράνομη ή όχι. Εφόσο δε ο ισχυρισμός για το παράνομο της πράξης εκείνης εντοπίζεται στην αρμοδιότητα του οργάνου που την εξέδωσε εν όψει του άρθρου 3 του Νόμου αρ. 87 του 1986, η απάντηση στο επίδικο ερώτημα βρίσκεται σε τελευταία ανάλυση στην ερμηνεία και εφαρμογή του εν λόγω άρθρου το οποίο προνοεί τα εξής:
- 20
- 25 "Το Υπουργικό Συμβούλιο, ένα τουλάχιστο μήνα πριν τη διεξαγωγή των Εξετάσεων, ορίζει με απόφαση του, ύστερα από πρόταση του Υπουργού, τον αριθμό των εισακτέων φοιτητών κατά το αμέσως επόμενο της απόφασης, ακαδημαϊκό έτος."
- 30 Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι ασκώντας τις εξουσίες του κάτω από το άρθρο 3 του Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφαση του αρ. 30.106, ημερομηνίας 12 Μαΐου 1988, ενέκρινε σχετική πρόταση του Υπουργού Παιδείας για την εισαγωγή κατά το ακαδημαϊκό έτος 1988/89 210 νέων φοιτητών/τριών στον κλάδο Δασκάλων και 35 νέων φοιτητών/τριών στον κλάδο Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου. Το σχο-
- 35

λικό έτος 1988/89 είναι το έτος κατά το οποίο εισήχθη η Αιτήτρια στην Παιδαγωγική Ακαδημία και άρχισε τη φοίτηση της στον κλάδο Νηπιαγωγών.

Εφόσον η ανακληθείσα απόφαση της μεταγραφής της Αιτήτριας από τον κλάδο Νηπιαγωγών στον κλάδο Δασκάλων είχε ως αποτέλεσμα να αυξήσει τον αριθμό των εισακτέων φοιτητών/τριών στον κλάδο Δασκάλων, όπως νόμιμα καθορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, η έκδοση της έγινε καθ' υπέρβαση εξουσίας του οργάνου που την εξέδωσε χωρίς να έχει την αναγκαία αρμοδιότητα και είναι, ως εκ τούτου, παράνομη. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ανακληθείσα απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1990 εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 3 του Νόμου αρ. 87 του 1986.

Το επόμενο θέμα που πρέπει να εξεταστεί, δεδομένης της παρανομίας της διοικητικής πράξης που ανακλήθηκε, αφορά τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου που διέπουν την ανάκληση παρανόμων διοικητικών πράξεων, όπως έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία μας και κάτω από το φως των οποίων θα κριθεί η προσβαλλόμενη ανακλητική απόφαση.

Οι βασικές αρχές του διοικητικού δικαίου που συνθέτουν το νομικό πλαίσιο στην παρούσα υπόθεση είναι τρεις και μπορούν να συνοψισθούν ως εξής: Πρώτο, κατά γενικό κανόνα, οι παράνομες ατομικές διοικητικές πράξεις, ακόμα και οι ευμενείς για το διοικούμενο, υπόκεινται σε ανάκληση. Δεύτερο, η ανάκλησή τους πρέπει απαραίτητα να γίνει μέσα σε εύλογο χρόνο από την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης, εκτός αν υπάρχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την ανάκληση ή αν κατά την έκδοση της ανακαλούμενης πράξης, η διοίκηση παραπλανήθηκε από δόλια ή απατηλή ενέργεια του ενδιαφερομένου. Αν συντρέχουν οι δύο αυτές προϋποθέσεις η παράνομη πράξη μπορεί να ανακληθεί ακόμα και μετά την παρέλευση εύλογου χρόνου. Και τρίτο, ο εύλογος χρόνος κρίνεται από τις ιδιαίτερες περιστάσεις της κάθε υπόθεσης.

Ο καθηγητής Ε. Σπηλιωτόπουλος, στο σύγγραμμα του Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, έκδοση 1978, παράγραφοι 177 και 178 αναφέρει τα εξής:

5 "177(β) Κατ' αρχήν επιτρέπεται ελευθέρως η ανά-
κλησις των παρανόμων ή πλημμελών ατομικών διοικη-
τικών πράξεων, ανεξαρτήτως του εάν εξ αυτών απέρ-
ρευσαν δικαιώματα των διοικουμένων κατά την
10 ανωτέρω έννοιαν, υπό την προϋπόθεσιν ότι η ανάκλη-
σις χωρεί εντός ευλόγου χρόνου από της εκδόσεώς των
(ΣΕ 1908/1972)

15 178. Μετά την παρέλευσιν του ευλόγου χρόνου δεν
επιτρέπεται η ανάκλησις των παρανόμων ατομικών
διοικητικών πράξεων, εκ των οποίων απέρρευσαν υπέρ
των καλοπίστων διοικουμένων, δικαιώματα κατά την
20 ανωτέρω (αριθ. 175) έννοιαν (ΣΕ 2967/1969), εκτός εάν
α) το διοικητικόν όργανον παρεσύρθη εις την έκδοσιν
της παρανόμου πράξεως συνεπεία απατηλής ενεργείας
του εξ αυτής ωφεληθέντος (ΣΕ 531/1971), ή β) υπάρ-
χουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος (ΣΕ 716/1969) ή η
25 πράξις προσκρούη εις την δημοσίαν τάξιν ή η ανάκλη-
σις γίνεται εις συμμόρφωσιν προς το περιεχόμενον
αποφάσεως του ΣΕ (ΣΕ 1988/1961). Εις τας περιπτώ-
σεις αυτάς η ανάκλησις επιτρέπεται οποτεδήποτε και
μετά την παρέλευσιν ευλόγου χρόνου."

30 Οι γενικές αρχές που περιέχονται στο απόσπασμα που
έχω παραθέσει έχουν καθοριστεί από το Συμβούλιο Επι-
κρατείας της Ελλάδας και έχουν υιοθετηθεί από τη νομο-
λογία μας. Αναφέρω ενδεικτικά τις αποφάσεις της Ολομέ-
λειας στις υποθέσεις *Χαραλαμπίδης ν. Δημοκρατίας*, 1964
35 Α.Α.Δ. 326, και *Νικόλας Γιάγκου και άλλος ν. Δημοκρα-
τίας* (1976) 3 Α.Α.Δ. 101. Χρήσιμη αναφορά μπορεί επίσης
να γίνει στην υπόθεση *Αντρέου ν. Δημοκρατίας* (1985) 3
Α.Α.Δ. 809 και στην πρόσφατη απόφαση στην υπόθεση
*Γιαννάκης Θεοδούλου ν. Δημοκρατίας**, στην οποία

* Προσφυγή αρ. 949/89 στην οποία η απόφαση ημερομηνίας 27/11/1990 δεν έχει ακόμα δημοσιεντεί.

γίνεται ανασκόπηση του ισχύοντος δικαίου της ανάκλησης παρανόμων διοικητικών πράξεων με αναφορά σε προηγούμενες αποφάσεις. Αναφορικά με τα κριτήρια καθορισμού του ευλόγου χρόνου, πολύ διαφωτιστικό είναι το ακόλουθο απόσπασμα από τα Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959, στη σελ. 202:

"Η ανάκλησις των εν λόγω πράξεων δεν θεωρείται επιτρεπομένη μετά πάροδον μακρού χρόνου, διότι εκ της επί μακρόν διατηρήσεώς των εν ισχύϊ και της καλοπίστου ασκήσεως των εξ αυτών απορρεόντων δικαιωμάτων δημιουργείται κατάσταση τοιαύτη, ώστε η ανατροπή της μετά πάροδον ευλόγου κατά την κρίσιν αγαθού ανδρός χρόνου να προσκρούη εις τας αρχάς της ευρύθμου και χρηστής Διοικήσεως: 720(30) 962(35) 1502(57), 1978 (59). Το αν υφίσταται ή μη η κωλύουσα την ανάκλησιν προϋπόθεσις αὐτή του ευλόγου χρόνου κρίνεται αναλόγως των εκάστοτε συνθηκών: 1106, 1251 (50). Κατά την τοιαύτην κρίσιν, λαμβάνονται υπ' όψιν, εκτός του ποσοτικού στοιχείου της παρόδου του χρόνου, η σημασία και το μέγεθος των επελθουσών συνεπειών, αι τυχόν δημιουργηθείσαι αξιώσεις τρίτων ευρισκομένων εν καλή πίστει, το μέγεθος των δυσχερειών, ας αντιμετωπίζει η Διοίκησις εν εκάστη δεδομένη σχέσει: 518 (56), αι εν εκάστη περιπτώσει συντρέχουσαι συνθήκαι και ο σκοπός του νόμου: 2211 (52). Ούτω εθεωρήθη επιτρεπτή η ανάκλησις παρανόμου πράξεως μετά πάροδον μακρού χρόνου, εφ' όσον είχε παρεμπέσει περίοδος ανωμάτων συνθηκών: 711 (56). Ειδικώτερον εκρίθη ως μη νόμιμος η ανάκλησις πράξεων διορισμού μετά οκταετίαν: 178 (57), μονιμοποιήσεως μετά εξαετίαν: 1106 (60), επαναφοράς υπαλλήλου εις την ενεργόν υπηρεσίαν μετά επταετίαν: 1630 (51), χορηγήσεως οριστικού τίτλου κυριότητος μετά εξαετίαν από της επιδόσεως και μεταγραφής του: 211 (56), χορηγήσεως αδείας πρατηρίου άρτου μετά πενταετίαν: 1839 (56), λειτουργίας αρτοποιείου μετά εννεαετίαν: 286 (43) ή και τετραετίαν: 341(38), εγγραφής ως μέλους ασφαλιστικού Ταμείου μετά πενταετίαν: 1294 (47), οκταετίαν: 1164 (49) εννεαετίαν: 433 (41) ίδια εις ην περίπτωσιν το

ασφαλιστικόν Ταμείον εισέπραττεν έκτοτε ανελλιπώς τας εισφοράς: 433 (49).

- 5 ----- Αντιθέτως, εκρίθη ως μη κωλυομένη η ανάκλησις
 πράξεων: Εντάξεως μετά 11/2 μήνα: 171 (52), μετά έν
 έτος: 1249 (55), ουχί όμως και μετά 11/2 έτος: 961 (56),
 διορισμού μετά πεντάμηνον: 69, 106 (44), μετά εξάμη-
 νον: 1,1947 (47) προαγωγής μετά τετράμηνον: 2257
 10 (51), μετά επτάμηνον: 748 (37), ουχί όμως και μετά εν
 έτος, επ' όσον η Διοίκησις ετέλει εν γνώσει του παρανό-
 μου της προαγωγής: 1106 (51), μετατάξεως μετά
 18μηνον: 116 (58), αδείας λειτουργίας αρτοποιείου
 15 μετά τετράμηνον: 1628 (53), αδείας μεταφοράς αρτο-
 ποιείου μετά ένα μήνα: 229 (40), χαρακτηρισμού επιχει-
 ρήσεως ως βιομηχανικής μετά δίμηνον: 228 (45), αδείας,
 εκμεταλλεύσεως περιπτέρου εις ανάπηρον μη δικαιού-
 χον κατά νόμον μετά τριετίαν: 2393 (53), εγκρίσεως
 20 αμοιβαίας αλλαγής έδρας αυτοκινήτων μετά δεκάμηνον
 1639 (53), μεταφοράς αυτοκινήτου δημοσίας χρήσεως
 μετά 15μηνον: 1876 (59), χορηγήσεως συντάξεως μετά
 16 μήνας: 786 (54), ουχί όμως μετά 12ετίαν: 1157 (51).

- 25 Στην παρούσα υπόθεση η ανάκληση της παράνομης
 πράξης της μεταγραφής της Αιτήτριας από τον ένα
 κλάδο σπουδών στον άλλο έγινε μέσα σε 22 μόνο μέρες
 από την έκδοσή της. Ο χρόνος αυτός είναι τόσο σύντο-
 30 μος ώστε μόνο εύλογος μπορεί να χαρακτηριστεί. Δε
 χωρεί, επομένως, ισχυρισμούς ότι η ανάκληση έγινε
 μετά την παρέλευση εύλογου χρόνου ώστε να απαιτεί-
 ται περαιτέρω εξέταση του θέματος της νομιμότητάς
 της. Θα πρέπει, όμως, να εξεταστεί το διαζευκτικό επι-
 35 χείρημα της Αιτήτριας ότι, εφόσον το ίδιο αναρμόδιο
 όργανο που έκδωσε την αρχική πράξη, έκδωσε και την
 προσβαλλόμενη πράξη της ανάκλησης, η μεταγενέστερη
 αυτή πράξη είναι επίσης παράνομη για τον ίδιο ακρι-
 βώς λόγο. Η απάντηση στον ισχυρισμό αυτό βρίσκεται
 35 στο πιο κάτω απόσπασμα από τα Πορίσματα Νομολο-
 γίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959, στη
 σελ. 104:

"Εάν άλλως δεν ορίζη ο νόμος, το αρμόδιον προς έκδοσιν πράξεώς τινος όργανον είναι αρμόδιον και προς ανάκλησιν ταύτης: 590 (30), 867 (34), 307, 730 (37), 903 (46) κ.α. Αλλά και το αναρμοδίως εκδόν την πράξιν διοικ. όργανον δύναται και να ανακαλέση ταύτην: 512 (1930), 708 (1953)."

Παρά το γεγονός ότι, όπως έχω ήδη αναφέρει ο κ. Παπαμιλιτιάδους δεν ανέπτυξε στη γραπτή του αγόρευση οποιοδήποτε άλλο από τα πολλά νομικά σημεία που αναφέρει στη Αίτησή του, ώστε να επιβάλλεται να απαντηθούν από την κα. Λοϊζίδου στη δική της αγόρευση, στην απαντητική του γραπτή αγόρευση, σκοπός της οποίας είναι μόνο η απάντηση στα επιχειρήματα των Καθ' ων η Αίτηση, ο κ. Παπαμιλιτιάδους εγείρει για πρώτη φορά θέμα έλλειψης επαρκούς αιτιολογίας και υποδεικνύει ότι με τον ισχυρισμό αυτό που εγείρεται στην Αίτησή του δεν ασχολείται καθόλου η κα. Λοϊζίδου στη γραπτή της αγόρευση. Εισηγείται δε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και για τον πρόσθετο λόγο της έλλειψης επαρκούς αιτιολογίας. Δεν είναι ασύνηθες να αναφέρονται στην Αίτηση όλοι σχεδόν οι νομικοί λόγοι που αν αποδειχθούν είναι δυνατό να οδηγήσουν σε ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης. Το γεγονός αυτό από μόνο του δεν σημαίνει ότι η πλευρά των Καθ' ων η Αίτηση έχει υποχρέωση να επιχειρηματολογήσει στη δική της αγόρευση κατά τρόπο γενικό και ακαδημαϊκό πάνω σε όλα τα εγείρομενα στην Αίτηση νομικά σημεία ακόμα και στην περίπτωση που ο αιτητής επιλέγει να αγνοήσει μερικά από αυτά στη δική του αγόρευση. Σημαίνει μόνο ότι ο αιτητής έχει δικαίωμα να αναπτύξει στην αγόρευση του τον καθένα από τους λόγους που αναφέρει στην Αίτησή του. Η υποχρέωση των Καθ' ων η Αίτηση περιορίζεται στο να απαντήσουν με δικά τους επιχειρήματα και γεγονότα στα συγκεκριμένα επιχειρήματα του αιτητή. Στην παρούσα υπόθεση, πολύ ορθά η κα. Λοϊζίδου δεν ασχολήθηκε στη δική της γραπτή αγόρευση με το γενικό και αφηρημένο ισχυρισμό της Αίτησης για έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας ο οποίος εύλογα συμπεραίνεται ότι έχει εγκαταληφθεί εφόσον τίποτε δεν αναφέρεται σχετικά με αυτό, όπως και

για πολλά άλλα νομικά σημεία, στη γραπτή αγόρευση του κ. Παπαμιλιτιάδους.

- Παρά το γεγονός ότι θεωρώ ότι η Αιτήτρια, για τους λόγους που αναφέρω πιο πάνω, έχει εγκαταλείψει τον
- 5 ισχυρισμό που αναφέρει στην Αίτησή της ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει από έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας, και παρά το γεγονός ότι ο λόγος αυτός δε συγκαταλέγεται στους λόγους που το Δικαστήριο έχει δικαίωμα να εγείρει και αποφασίσει με δική του πρωτοβουλία, είμαι
- 10 της γνώμης ότι ούτε ο λόγος αυτός ευσταθεί. Είναι, βέβαια, αλήθεια ότι η επιστολή ημερομηνίας 24ης Φεβρουαρίου 1990 δεν αναφέρει οποιαδήποτε αιτιολογία. Είναι, όμως επίσης αλήθεια ότι, από τα περιστατικά που βρίσκονται στο διοικητικό φάκελο της παρούσας υπόθεσης, στα
- 15 οποία έχω αναφερθεί και που είναι αδιαμφισβήτητα, προκύπτει καθαρά ότι η ανακληθείσα απόφαση είναι παράνομη και το γεγονός αυτό παρέχει την απαιτούμενη επαρκή αιτιολογία για τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης.
- 20 Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση επικυρώνεται. Δεν εκδίδω οποιαδήποτε διαταγή αναφορικά με τα έξοδα.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.